

НАУЧНИ СКУП

КОНЦЕПТИ НАЦИОНАЛИЗМА И ПАТРИОТИЗМА
У СРПСКОМ ПОЛИТИЧКОМ ДИСКУРСУ
– СРЕДЊИ ВЕК, НОВИ ВЕК, САВРЕМЕНО ДОБА

ПРОГРАМ СКУПА

Београд, 30–31. мај 2024.

НАУЧНИ ОДБОР:

Бранко Бешлин
Љубодраг Димић
Александар Животић
Јелена Илић Мандић
Смиља Марјановић-Душанић (председник)
Небојша Порчић
Мира Радојевић
Александар З. Савић
Исидора Точанац Радовић

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР:

Смиља Марјановић-Душанић
Небојша Порчић
Александар З. Савић

Скуп је организован у оквиру пројекта *Concepts of Nationalism and Patriotism in Serbian Political Discourse – Medieval, Modern, Contemporary* (CoNatPat), који финансира Фонд за науку Републике Србије (програм ИДЕЈЕ, бр. пројекта 7750060).

ЧЕТВРТАК, 30. МАЈ

10.00 | Отварање скупа

- Поздравна реч – проф. др Данијел Синани, декан Филозофског факултета у Београду
- Уводно обраћање – проф. др Смиља Марјановић-Душанић, руководилац пројекта CoNatPat

10.20 | модератор: Небојша Порчић

- Смиља Марјановић-Душанић (Универзитет у Београду – Филозофски факултет) – Концепцији национализма и националног дискурса српској средњовековља: Теоријски оквири
- Срђан Пириватрић (Византолошки институт САНУ) – Римљани, Срби, Грци, Далматинци, Трибали и османлији: Прилој разумевању идентитетских ознака српско-византијске узајамности
- Александар З. Савић (Универзитет у Београду – Филозофски факултет) – *Novus Israel: Нацрт за историју идеје о богоизабранују код Срба (13–16. век)*

Дискусија

11.20 | Пауза

11.40 | модератор: Смиља Марјановић-Душанић

- Зорица Витић (Универзитет у Београду – Филолошки факултет) – „Наши језик“ у синтакси и засинтакси 14–15. века
- Небојша Порчић (Универзитет у Београду – Филозофски факултет) – „Очевина, отаџбина, земља и царство“: Национално и патриотско у свету српских средњовековних витешских романа
- Марија Васиљевић (Балканолошки институт САНУ) – Дијнастија као носилац колективног идентитета: Стари српски родослови и стеме
- Ирена Плаовић (Универзитет у Београду – Филолошки факултет) – Концепти патриотизма у старим српским похвалама

Дискусија

13.00 | Пауза за ручак

15.00 | модератор: Срђан Пириватрић

- **Милош Ивановић** (Историјски институт Београд) – *Границе српске земље од краја 12. до средине 15. века према наративним изворима*
- **Невен Исаиловић** (Историјски институт Београд) – *Осећање људијадносћи у средњовековној Босни: Од локалног до државног идентитета*
- **Дејан Дошлић** (Универзитет у Бањој Луци – Филозофски факултет) – *Свешти Гріур, бан Стјепан II Котроманић и стварање регионалне кохезије у средњовековној Босни*
- **Александар Крстић** (Историјски институт Београд) – *Између службе „свештеној круни“ и чувања српских традиција – Срби у Угарској у другој половини 15. и првој половини 16. века*

Дискусија

16.20 | Пауза

16.40 | модератор: Бранко Бешлин

- **Мирољуб Павловић** (Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет) – *О етничким идентитетима јаничара и јерлаја у 18. веку*
- **Марија Андрић** (Историјски институт Београд) – *Везе са коренима или интеграција: Положај херцеговачког престола Марка Мирковића у Венецији 18. века*
- **Јелена Илић Мандић** (Историјски институт Београд) – *Вишеструки идентитети у Војној транзици: Прилог познавању процеса обликовања нације*
- **Исидора Точанац Радовић** (Историјски институт Београд) – *Natio Nostra Illyrico-Rasciana seu Serviana: Српски народ у Хабзбуршкој монархији у 18. веку*
- **Никола Лукић** (Универзитет у Београду – Православни богословски факултет) – *Национални и богослужбени идентитети српског народа у Карловачкој митрополији 18. столећа*

Дискусија

19.30 | Вечера за учеснике скупа

ПЕТАК, 31. МАЈ

10.00 | модератор: Исидора Точанац Радовић

- **Бранко Бешлић** (Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет) – „И Срби и јрађани“ – обликовање концепција нације у духу политичких идеја 19. века
- **Горан Васин** (Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет) – Карловачка митрополија и српско иштање у другој половини 19. века
- **Радован Субић** (Универзитет у Бањој Луци – Филозофски факултет) – Између цара и књаза. Српска национална идеја у Херцеговини 1875–1876.

Дискусија

11.00 | Пауза

11.20 | модератор: Михаел Антоловић

- **Душан Фундић** (Балканолошки институт САНУ) – Дискурси српског национализма (с. 1890–1914) и „Коновава дихотомија“
- **Петар Ђурчић** (Институт за европске студије) – *Држава, национални интерес и разумевање међународних односа у часопису Недељни трећег (1908–1910): Конзервативно виђење*
- **Милош Ковић** (Универзитет у Београду – Филозофски факултет) – *Ог србства до југословенства: Утицај Велике Британије на српску идентитетску политику (до 1918. године)*

Дискусија

12.20 | модератор: Љубодраг Димић

- **Дарко Гавриловић** (Универзитет у Новом Саду – Природноматематички факултет) – Патриотизам масона Краљевине Србије на прелазу два века
- **Недељка Ђелановић** (Институт за књижевност и уметност Београд) – „Један врео пламен и национални идеализам“: Патриотска књижевност Младе Босне
- **Слободан Владушић** (Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет) – Црњански и Сербия

- Игор Борозан (Универзитет у Београду – Филозофски факултет) – У служби нације: Владарски љоријреј у српској визуелној култури 19. века и њочејком 20. века

Дискусија

13.30 | Пауза за ручак

15.00 | модератор: Александар Животић

- Мира Радојевић (Универзитет у Београду – Филозофски факултет) – Иденитијитетски проблеми српске нације у време настанка две југословенске државе
- Љубодраг Димић (Универзитет у Београду – Филозофски факултет) – Иницијално југословенство
- Слободан Ђелица (Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет) – Национална љолијтика војвођанских радикала у Краљевини СХС (1918–1929)

Дискусија

16.00 | Пауза

16.20 | модератор: Мира Радојевић

- Александар Животић (Универзитет у Београду – Филозофски факултет) – Коминијерна и црногорска национално љаштање (1919–1943)
- Милош Жикић (Институт за савремену историју) – Пробуџарска пропаганда на југословенској територији 1934–1941.
- Борис Томанић (Институт за савремену историју) – Носиоци буџаризације на југословенском простору током Другог свјетског рата

Дискусија

17.20 | Пауза

17.40 | модератор: Милош Ковић

- Михаел Антоловић (Универзитет у Новом Саду – Педагошки факултет у Сомбору) – Српски историчари и југословенска криза 1980–1992.
- Катарина Митровић (Историјски музеј Србије) – Српска уметност друге половине 20. и њочејком 21. века: Модернизам, авангарда и (а)национални иденитијитет

- **Никола Мијатов** (Институт за савремену историју Београд) – *Og социјализма до национализма: Идентичност и навијача у југословенском фудбалу*
- **Слободан Антонић** (Универзитет у Београду – Филозофски факултет) – *Стима „српског национализма“*

Дискусија

19.30 | Затварање скупа

